

---

## Finantsinspektsiooni aastaraamat 2013

### **Juhatuse pöördumine**

Kõrgeimat riigivõimu teostab rahvas hääleõiguslike kodanike kaudu. Igal täisealisel ja otsustusvõimelisel kodanikul on üks hääл sõltumata sellest, kui palju on tal pangakontol säästusid või pensionisambasse kogutud raha. Stabiilsel finantsturul võivad kõik inimesed kindlad olla, et nende raha on pangas hästi hoitud, et kindlustatud riskid saavad hüvitatud ja maksed toimivad ootuspäraselt.

Eesti finantssektor on endiselt panganduskeskne, olulises osas välisomanikele kuuluv ja suure kontsentratsiooniga. Skandinaavia riikide majanduskeskkonna halvenemine mõjutab otseselt Eesti suurpanku. Eesti väiksemad pangad otsivad aktiivselt piiriülese laienemise võimalusi. Kindlustustegevus on integreerunud Baltikumi tasemel. Näiteks Eestitegevusloa alusel tegutsevad kahjukindlustusandjad koguvad Lätist ja Leedust ligi poole kõikidest kindlustusmaksetest ja elukindlustusandjad üle poole maksetest. Mõistlikule tegutsemisele suunav finantsjärelevalve saab sügavat integratsiooni ja väliskeskkonnast tulenevaid riske, samuti kiire laienemisega kaasnevaid riske tasandada.

Eestis ei ole viimastel aastatel ükski reguleeritud oluline finantsvahendaja läinud pankrotti. Meie inimesed ei ole pidanud oma rahaga tõttama panku päästma. See kõik tõendab selge õigusliku raamistiku vajadust ja räägib tõhusa järelevalve olemasolust. Demokraatlik ühiskond on seda tugevam, mida tugevamad on tema institutsioonid.

2013. aasta märksõnadeks finantsjärelevalves olid euroala ühtse pangajärelevalve mehhanismi SSM asutamine, uute fundamentaalsete reeglite kehtestamine panganduses ja kindlustuses ning finantsturu tõhusa karistusraamistiku vajalikkuse teadvustumine.

SSM on Euroopa Keskpanga poolt juhitud ning korraldatav pankade kapitalijärelevalve süsteem. Selle otsustusmehhanism ja teatud funktsioonid on tsentraliseeritud Frankfurti, kuid suurem osa tööd jääb siin tulevikus kohapealsete järelevalveasutuste teha. SSM-i mõju euroala pangandusele on oodatult positiivne, kuna muudab ühetaolisemaks liikmesriikide järelevalveasutuste tegevuse ja eelduslikult tõstab järelevalve kvaliteeti. Finantsinspektsioon on andnud SSM-i väljatöötamisse ja rakendamisse märkimisväärse panuse ning teeb seda jätkuvalt.

Uued põhireeglid Euroopa panganduses ja kindlustuses tähendavad pangateenuste ja kindlustuse tarbijate paremat kaitset. Kuid just väiksematele finantsasutustele on tunda regulatsiooni kulu, mis võib küsitavaks muuta nende tegevuse jätkusuutlikkuse. Finantsinspektsioon on seisnud ja seisab siin just mikro- ja väikeettevõtjatest finantsvahendajatele asjakohaste erandite tegemise eest.

Tõhus karistusraamistik tähendab rikkujale heidutavaid karistusi, mida rakendatakse kiirusega, kus rikkuja tunneb selget seost teo ja järgnenud karistuse vahel. Rikkumiste vähenemine muudab finantsturu ausamaks ja läbipaistvamaks. 2013. aastal toimunud karistusõiguse ülevaatamise käigus

---

joonistus välja vajadus sügavamalt käsitleda finantsturu osa, kuna tavapärane lähenemine ei pruugi siin anda soovitud tagajärgi. Finantsinspeksioon aitab teistel riigiasutustel analüüsida, missugune peaks finantsturule sobiv karistusraamistik olema.

Finantsteenuste järelevalves olid 2013. aastal prioriteediks huvide konfliktide juhtimise ja turu usaldusväärsusega seotud küsimused. Finantsteenuse osutaja kohane vastutus ning lojaalsus oma kliendi suhtes on üheks mõõdupuuks, kas teenuse osutaja sobib reguleeritud finantsturule. Eesti finantsturg on avatud finantsteenuste osutajate konkurentsile ja seda toetav. Konkurentsieelise saavutamine ei saa aga tuleneda näiteks madalamast latist rahapesu tõkestamise meetmete kohaldamisel.

Lähituleviku aktuaalsed teemad on Finantsinspeksiooni jaoks pankade saneerimise raamistiku kehtestamine, SSM-i rakendamine, finantsturul järjest suuremat osakaalu omavate II samba pensionifondide tugevam järelevalve ning suurem rõhk finantsteenuste järelevalvel. Nendel teemadel anname lugejale täpsemalt aru eelduslikult juba järgmises aastaaruandes.

Madalate intresside keskkond on soodustanud laenuvõtmist. Majanduse kasvades ning olukorra paranedes intressimäär tõuseb. Meie analüüsid näitavad paraku, et Eesti inimesed on intressitõusu suhtes tundlikud, kuivõrd intressitõus tähendab suuremaid laenu tagasimakseid. See võib hakata pitsitama pere-eelarvet. Inimesed peavad juba enne laenuotsuse tegemist arvestama, et madalad intressid ei kesta igavesti. Igaühel on mõistlik jätkuvalt kriitiliselt hinnata oma vajadusi, milleks laenu võetakse, samuti hinnata oma võimalusi praegu ja tulevikus, keskkonda milles tegutsetakse ja kuidas tegutsetakse.

Kriisi õppetunnid on finantssektori muutnud kohati ettevaatlikuks. Tagasihoidlikku, vastutustundlikku joont tuleb tervitada, sealhulgas finantstoodete reklaamimisel ja müümisel ning hinnakujunduses. Väga turvalised pangad toovad meelerahu, kuid samas ei peaks unustama, et finantsvahendajate peamine ülesanne, raison d'être on majanduse rahastamine, riskide võtmine ja ülekandmine.

## **Aastaraamatu PDF versioon**

- [Finantsinspeksiooni aastaraamat 2013](#)

[Aastaraamat](#)

Viimati muudetud 15.05.2019